

HIDVÉGARDÓI Kronika

IDŐSZAKOS KÖZÉLETI ÚJSÁG

Megjelenik Hidvégardó Község Önkormányzatának támogatásával

*Békés Karácsonyi Ünnepeket
és Boldog Új Évet
kiván a Kronika Olvasóinak
a Szerkesztőség
és az Önkormányzat*

MEGHÍVÓ

EGYMÁSRA TALÁLVA – HATÁROK NÉLKÜL

Bódva-völgyi határnyitás 2007. december 20-21.

PROGRAM:

Hidvégardó (H)

14,00-14,50 Meghívott vendégek érkezés a Gedeon-kúriába

15,00-15,40 Ünnepi műsor a Trianoni Emlékműnél

Megnyitó beszéd: Matusz Tamás polgármester

Emlékező beszéd: Gúr Nándor Országgyűlési

Képviselő és Köteles László Parlamenti Képviselő

Ünnepi műsort adnak a helyi Arany János Általános

Iskola tanára és tanulói

Koszorúzás

15,45-16,40 Megemlékező hálaadó ökumenikus szentmise a

Római Katolikus templomban

Torna (SK)

18,00-19,00 Kulturális műsor a Kultúrház nagytermében

19,00-21,00 Fogadás a meghívott vendégek részére

21,30-22,30 Ökumenikus szentmise a Róm.Kat. templomban

Határátkelő (H) (helyszínen büfé biztosított)

23.00 Megnyitó: Zacharias István Szepesi polgármestere

23.05 Koncert a holnapért! Sztárvendég: **Szandi**

23.50 Szózat Előadja: Pólos Árpád (Kassai Thália színház)

24.00 Magyar – Szlovák - és az Európai Unió Himnusza

0.10 Tűzijáték majd a határsorompók ünnepélyes eltávolítása

0.30 Gúr Nándor és Köteles László parlamenti képviselő,

majd

A TARTALOMBÓL

Az Úr születése	2	Helyi hagyományok a decemberi ünnepekörben	9
Üzenet	2	December: az ajándékhajtsza hava	9
Segítség másokon, az Isten is megsegít!	3	Jótekingony bacillussal a betegségek ellen	10
.....			
Ágfay Antal - Feléd, uram!	3	Megszorítva	10
Mennyi is az anyyi (SZJA-1%)	3	Egészségünkre!	11
.....			
Torna Vármegye területváltozásai a századok során	4	Szívinfarktus kezelés, nonstop	11
Határok nélkül	5	Mikulás - Püspökből kedvenc	11
Betekintés a Képviselőtestület munkájába	6	Kábel-TV tájékoztató!	11
.....			
Értékmentő településfejlesztés a Felső-Bódva-völgyben	7	Ardói Szüreti Kulturális Fesztivál	12

a történelmi egyházak képviselőinek ünnepi beszéde

Az Úr születése

„Ma megszületett az Üdvözítő, az Úr Krisztus.”

A próféták már századokkal előbb megsejtették ezt a napot, és számos képpel szemléltették. „A nép, amely sötétben jár, nagy fényességet lát...” (Iz 9,1) A bűn, a rabság, az elnyomás sötétségébe belehasító fény előjátéka a Messiás eljövételének, aki szabadságot, örömet és békét hoz magával: „Kisgyermek született nekünk, fiú adatott nekünk”. A jövendölés túlhalad azon a távlaton, hogy Isten egy új Dávidot küld népe megszabadítására. Betlehemre vet fényt, ahol nem egy hatalmas király, hanem az emberré lett „hatalmas Isten” született meg. Egyedül őrá illenek ezek a címek: „Csodálatos, Tanácsadó, Erős, Isten, Örök Atya, Béke Fejedelme” (Iz 9,5). Amikor a jövendölés történelemmé vált, végtelenül nagyobb fény ragyogott fel, és a híradás nem földi, hanem mennyei hírnöktől érkezett. „Egyszer csak ott állt előttük az Úr angyala és beragyogta őket az Úr dicsősége... Nagy örömet adok tudtul nektek és majd az egész népnek: Ma megszületett Megváltótok, Krisztus, az Úr” (Lk 2,9-11). A megígért és a századok óta várt Messiás él, ott reszket az emberek között: „Találtak egy jászolba fektetett, bepólyált gyermeket” (Lk 2,12). Ebben a gyermekben Isten új népe az oly régen áhított Messiást kapta meg. A mérhetetlen remény felmérhetetlen valóság lett. Ő a köztünk élő Isten, aki egy lett közülünk, hogy megtanítsa minket arra, „hogyan szakítsunk az istentelenséggel és az evilági vágyakkal... Várjuk reményünk boldog beteljesülését, a nagy Istennek, Jézus Krisztusnak dicsőséges eljövételét” (Tit 2,12-13). Íme a két pólus között feszülő keresztény remény: Jézus születése, minden üdvösség kezdete és végső eljövetele, az egész keresztény élet irányadó célja. A Jézus születésén elmélkedő és az őt imádó hívő nem zárkózik be a földi valóságok és remények körébe, hanem nyitott az örök remények felé, arra vár, hogy majd egy napon találkozik Urával és Üdvözítőjével.

*„Kezdetben volt az Ige, az Ige Istennél volt,
és Isten volt az Ige”*

Szent János evangélista fellebbenti a misztériumról a fátylat. A megtestesült Isten Fia az ember szintjére helyezkedett, hogy az embert fölemelje méltóságára: „hatalmat adott nekik, hogy Isten gyermekévé legyenek”. Az Ige azért is testté lett, hogy hozzáférhetővé tegye Istent az ember számára, hogy megismertesse őt: „Istent nem látta soha senki. Az Egyszülött Fiú nyilatkozta ki, aki az Atya ölen van”. Az ószövetségi próféták Isten szavainak az átadói voltak, Jézus azonban maga a Szó, Isten Igéje: megtestesült Szó, aki emberi nyelvre fordítja le Istent, feltárva mindenekelőtt az emberek iránti végtelen szeretetét. A próféták csodálatos dolgokat mondtak el Isten szeretetéről, az Isten Fia viszont megtestesíti ezt a szeretetet, saját személyében élőnek és tapinthatónak mutatja be. Az a „bepólyázott és jászolba fektetett kisded” ezt mondja az embereknek: Isten annyira szereti őket, hogy üdvösségükért saját Egyszülöttét adta oda. Ezt az üzenetet, amit egy napon angyalok és pásztorok hirdettek, tovább kell adni minden embernek – különösen a szegényeknek, a kicsiknek, a megvetetteknek, a szenvedőknek. A feladat már nem az angyalokra, hanem a keresztényekre vár! Mit érne Jézus születésének megünneplése, ha a keresztények ezt nem tudnák életükkel hirdetni testvéreiknek? Valóban az ünnepli meg Jézus születését, aki mindig elevenebb hittel és szeretettel fogadja be életébe az Urat, aki engedi, hogy saját szívében is

0.50-03.00 Nostalgia koncert és utcabál. (Pom-Pom Família) megszülessen és éljen, hogy általa is kinyilváníthassa a benne hívőknek a jóságot, az emberszeretetet és az odaadást.

Ó drága betlehemi Fiúcska, add, hogy egész lelkemmel közeledjek születésed mély misztériumához. Helyezd az emberek szívébe azt a békét, amit néha olyan nekikeseredetten keresnek, s amit csak te tudsz megadni. Segíts, hogy jobban megismerjük egymást, és mint ugyanannak az Atyának gyermekei testvéri szeretetben éljünk egymással. Fedd fel előttünk szépségedet, szentségedet, tisztaságodat. Ébreszd fel szívünkben a szeretetet és a hálát végtelen jóságodért. Egyesíts mindenkiket a szeretetben, és add meg nekünk a te mennyei békédet.

/XXIII. János pápa/

Ezekkel a gondolatokkal kívánok a Krónika minden kedves olvasójának örömteli, békés, meghitt karácsonyt és boldog újévet!

Szemenyei Péter plébános

Üzenet

„Közeledjétek az Istenhez, és ő közeledni fog hozzátok. Tisztítsátok meg a kezeteket, ti bűnösök, és szenteljétek meg a szíveteket, ti kétlelkűek.” Jak. 4,8

Isten Igéje élő és ható, élesebb a kétélű kardnál. Nem eltitkolt szándékom, hogy e mostani igével felhívjam a figyelmet egy nagyon fontos problémára így a szeretet ünnepe közeledtével. A hétköznapi terhek és problémák, minden ember életében különböző formában jelennek meg. Vannak akik jobban és vannak akik kevésbé bírják a megterheléseket. A hibáinkat megpróbáljuk megmagyarázni, bűneinket eltitkolni, vagy erényt kovácsolni belőle. Keressük a hibát a rendszerben, a kormányban, az ellenzékben, a szomszédban, a hitvestársamban, a papokban és még sorolhatnám. Mégis Isten Igéje nem téved, a legnagyobb probléma abban van kedves olvasó, hogy sokszor – vagy mindig? – **távol vagy az Istentől.**

Innen ered minden nehézség. Távol, mert nem hallok a harang hívó szavát, mert nem imádkozok, mert nem olvasod Isten igéjét. Folytathatnám a felsorolást, mert nem csak Istentől, hanem egymástól is távol vagyunk sokszor. Igénk arra biztat, hogy

„közeledjétek az Istenhez, és ő is közeledni fog hozzátok”.

Ezt a közeledést imádkozással tehetjük meg először, aztán életmóddal. Ő elé kell járulnunk elszánt, hívő imában, elmondva neki mindazt, ami a szívünkben van. Amikor így közeledünk hozzá, azt találjuk, közeledni fog hozzánk. Tudom, lesznek akik csak félig olvassák majd ezt a cikket, és közömbösek lesznek továbbra is ahogy eddig, de azt is tudom, hogy lesz aki elgondolkozik ez íráson és közeledni fog az Istenhez. Mennyi minden másképpen lenne ha ismernénk az Istent!

Tisztítsátok meg a kezeteket, ti bűnösök, és szenteljétek meg a szíveteket, ti kétlelkűek. A kezek cselekedeteinkről beszélnek, úgy is mondhatnánk tisztítsátok meg cselekedeteiteket, életviteleiteket. A szív itt a vágyainkat képviseli, sokszor olyan vágyaink vannak amik egyenesen Isten kísértések, mert annyira nagyravágyóak vagy elégedetlenek vagyunk. A kétszívű az, aki mást mond és mást tesz. Szívesen szokták alkalmazni azt a közmondást a papokra: bort iszik és vizet prédikál. Ez azonban nem csak egyes lelkészre, hanem mindenkire igaz. Legyünk egyenesek

és közeledjünk az Istenhez minden nap és Ő is közeledni fog hozzánk, csak engedjük, hogy megváltoztassa az életünket.

Szeretettel várunk minden érdeklődőt istentiszteleteinkre, kezdj el közeledni az Istenhez hisz Ő is közeledni fog hozzád.

Meleg Attila református lelkipásztor

Segíts másokon, az Isten is megsegít!

Tudom, így első olvasásra talán mindenkinek az jut az eszébe, hogy ez a közmondás másképp van (segíts magadon az Isten is megsegít), viszont úgy gondolom, hogy ebben a formában is igaz. Mondom ezt azért, mert Isten arra teremtette az embereket, hogy segítsék és szeressék egymást. Ez a segítség többféle formában megnyilvánulhat egy ember, egy közösség életében.

Ez év augusztusában a Hidvégardói gyülekezet két másik gyülekezettel beiktathatta újonnan megválasztott lelkipásztorát személyemben. Sok imádság, készülődés előzte meg ezt az eseményt. Akár az imádságban, akár a készülődésben sokan vettek részt felekezeti hovatartozás nélkül. Így ez úton is szeretném mindenkinek megköszönni az imádságait és a segítségét. Különös figyelemmel a Hidvégardói Önkormányzat segítségét és önzetlenségét. Örülök, hogy Polgármester Úr az önkormányzat lehetőségeihez mérten minden segítséget megadott a beiktatás előkészületeiben. Éppen ezért a Hidvégardói, a Bódvaszilasi és a Tornaszentjakabi Református Gyülekezetek nevében szeretném megköszönni a segítségeket. Tudom, Isten számon tartja életünket, és ha tudunk egymásnak segíteni azt nem nézi rossz szemmel. Legyen ez így ezután is.

Ne az számítson, hogy ki milyen vallású, vagy melyik párttal szimpatizál. Legyenek közös értékeink, amelyek szentek minden embernek és tudom, ha szem előtt tartjuk a fenti címet más lesz az életünk és nem eshetünk bele az önzés és személyválogatás vádjába.

Meleg Attila református lelkipásztor

Mennyi is az annyi, (SZJA-1%) avagy lehet-e a kevés is sok?

Ha a címből nem is derül ki azonnal, de

köszönetnyilvánításunkat

kívánjuk kifejezni mindazoknak, aki a Hidvégardóért és annak Ifjúságáért Közalapítványnak ajánlották fel személyi jövedelemadójuk egy százalékát ez évben ill. a korábbi években is.

Közalapítványunk 2001 óta vált jogosulttá a személyi jövedelemadó egy százalékának igénylésére, mely lehetőséget teremt arra, hogy a Közalapítvány céljait meg tudja valósítani, a pályázatokhoz önerővel rendelkezzen.

Települési szintű rendezvények támogatását, gyermekprogramok szervezését, 2006 évben pedig egy nagyobb volumenű (uniós) pályázat megvalósítását tette lehetővé a személyi jövedelemadóból befolyt összeg.

Azoknak, akik névtelenül, adójukkal hozzájárultak mindehhez, bizalmat szavaztak nekünk, a köszönetből ezért több jár: tisztelet és hála.

Mondhatnák ők is: olyan kevés az az egy százalék, lehet csak pár száz forint, minek bajlódjak vele, nem ér annyit.

A száz vagy ezer forintok összerakva már jelenthetik azt, hogy egy szervezet, mint a miénk is élni tudjon, programokat szervezhessen, ezzel is szolgálva a településen élők érdekeit. Reméljük rászolgáltunk bizalmukra és számíthatunk ezután is támogatásukra.

Közalapítvány Kuratóriuma nevében: Kovács Lászlóné

Ágfay Antal - Feléd, uram!

Bizonyára sokan találkoztak már a hidvégardói születésű Ágfay plébános úr 1-1 versével, elbeszélésével. Kevés jelent meg közülük kötetben. Halálának 2 évfordulóján a Tiszafüredi Egyházközség kiadásában megjelent egy új kötet, melyhez az alábbi ajánlást írta a Váci Megyéspüspök:

A fiatalon elhunyt papunk, Ágfay Antal gazdag lelki hagyatéka, írásai, cikkei, elmélkedései felelős örökséget jelentenek számunkra.

Mindazok, akik ismerték mint lelki atyjukat vagy csak olvasói voltak, megismerhették különleges írói tehetségét, elmélyült lelki életét, melyet írásain keresztül a hívek lelki javára kamatoztatott.

Nagy örömmre szolgál, hogy ezt a gazdag lelki örökséget egykori hívei áldozatos lélekkel összegyűjtötték és megőrizték.

Ebben a kötetben megtalálhatók mindazon értékek, Ágfay atya által képviselt lelki kincsek, melyek nem csak a hívők, hanem a keresők lelki épülésére is szolgálnak.

Jó szívvel és a gyűjtemény gondozói iránti hálából ajánlom e kötetet az Úristen ajándéka iránt nyitott szívű olvasóknak.

Önéletrajz helyett

(interjúrészlet)

A forradalom gyermeke vagyok. Egy észak-borsodi faluban, Hidvégardón születtem ugyanis, 1956. május 5-én. Heten vagyunk testvérrrel. Én vagyok a legkisebb. Kecskeméten, a piaristáknál érettségiztem. Édesapám kántortanító volt a háború előtt, minden gyermekét tanította zenére is. Így mire leérettségiztem, már megvolt a kántori oklevelem. Ezután két év átnevelő katonaság következett Lentiben, ezredkürtös voltam. A két évből öt napot fogdában töltöttem, mert a parancsnoknak megmondtam, hogy hülye – nem ezekkel a szavakkal, de ez volt az értelme. Odabent különböző alvilági figurákkal találkoztam sok mindent tapasztaltam – a sorkötelesek többsége börtönviselt volt, a zászlóaljnál rajtuk kívül háromnak volt érettségije, - az átnevelésem ennek ellenére sem sikerült.

A teológiát Egerben végeztem el, 1981-ben szenteltek pappá. Ezután egy évig Törökszentmiklóson voltam a „kétsövüben”, majd Nyírbátor következett. Közben volt egy kinevezésem Miskolcra, de oda még bemutatkozni sem mehettam el. Ugyanis Miklós Imre, az Állami Egyházügyi Hivatal akkori vezetője – mint ezt utólag megtudtam – áttelefonált, hogy nem mehetek Miskolcra, mert nem járok békegyűlésekre.

Egy műtétsorozat után pihenő állásba helyeztek Tiszaörsre, akkor még csak Igar tartozott hozzá. Ez 1985-ben volt. Később Örvényt is elláttam. 1990-ben vettem át Nagyivánt, s vele együtt Kócsot. Most pedig Füredet, újra Örvényt és Szőlőst, mindezt Igar és Örs megtartása mellett ...

Szeretném ráébreszteni a katolikusságot arra, hogy rendszerváltás történt Magyarországon, még ha ezt sokan nem

is tudatosították. Az ateizmus bebizonyította 30 év alatt, hogy le lehet zülleszteni egy országot, az egyház viszont azt bizonyította be 2000 év alatt, hogy valahányszor eltávolodott a lakosság a vallástól, mindig akkor kezdődtek a problémák. Egy vallási megújulás – ami érinti az egyént és a közösséget egyaránt – mindenképpen az ország megújulásához is vezet.

1992-1999-ig Tiszafüreden plébános. A Kapucinus Rendben töltött idő után

2000. áprilisától haláláig, 2006-ig Dorogháza plébánosa.

EMLÉKEZZÜNK RÉGIEKRŐL

TORNA VÁRMEGYE TERÜLETVÁLTOZÁSAI A SZÁZADOK SORÁN

Torna vára /L. Rohbock metszete 19.sz./

Egykori vármegyénk területe a honfoglalást követően gyepl (határvidék) majd az államalapítás után királyi vadászterület és erdőispánság lett. A terület benépesülésére a 11-12., vagy a 12-13. század fordulóján került sor. A tornai erdőispánság eleinte Borsod vármegyéhez tartozott. Első írásos említése 1198 –ból való mikor is Imre király eladományozta anyja hűgának, Aliz hercegnőnek. Az uradalom kezdetben nagyobb volt a későbbi vármegyénél mivel hozzá tartozott a Szepesség Hernád – völgyi része. Első ismert települései Torna és Jászó voltak. Az erdőispánság központja Torna volt ahol a birtokot irányító jószágkormányzó lakott. A királyi udvarház a mai Tornagörgön volt vagy a tőle 5 km –re lévő Váradka földvárban. Az uradalom területén királyi szolgálonépek éltek akiknek feladatai a mai településnevekben maradtak fenn (Hidvé gardó, Körtvélyes, Méhészke, Udvarnok, Szádalmás, Kovácsi, Rudnok, Mile). A vidéken a szabad harcosok határőrizeti feladatot is elláttak. A 13. század második felében említették először vármegyeként amit a megyésispán irányított. A birtokadományozások következtében 1320 –ra a területe annyira lecsökkent, hogy az ország egyik legkisebb megyéje lett. 1567 –től a felső – magyarországi 27 vármegyét kormányzó Szepesi Kamara igazgatása alá került. A 17. század végén a kuruc időkben Thököly Imre fejedelemségének része lett, amit a török gyakorta fosztogatott de császári fennhatóság alatt állott. Abaúj és Torna vármegyéket először II. József császár egyesítette 1785 –ben, de halála után ismét önállóak lettek. 1848 –ban Felső Magyarország Tiszáninenni kerületéhez tartozott. Lélekszáma 29 083 fő volt, 1 mezővárosa Torna és 41 falu, 23 puszta tartozott hozzá, újoncait pedig a 34. Benczúr magyar gyalogezredbe sorozták be. A szabadságharc leverése után újra egyesítették Abaújjal, mely állapot 1860 –ig tartott. Ekkor hét járása volt a tornai, mislyei, szikszói, szepesi, abaujszántói, kassa – vidéki, kassa – városi. Az 1873 –as adatok alapján Torna megye lakossága 22 176 fő, két járása volt az alsó (Bódvaszilás) és a felső (Hidvé gardó). A 19. század végén az országgyűlés egyesítette Abaúj és Torna vármegyéket. Abaúj területe 2872,71 km², 166 666 fővel, Tornác 618,04 km², 23 176 fővel került összevonásra, Kassa központtal. Az új megyének hat járása lett, cserháti (Szepesi), füzéri (Kassa),

Hernádszadány, (Zsujta), gönci (Abaújszántó, Gönc),kassai (Kassa, Hidasnémeti), szikszói (Szikszó, Léh), a vármegye községeiből pedig létrehozták hatodikként a tornai járást. (1881. évi 63 - 64. tc., 1884. évi 7.tc., 1886. évi 21. tc.) Az egykori vármegyéből, Dernő, Hárskút, Kovácsvágás, Lucska, Barka, Borzova, Szilice községeket Gömör és Kishont vármegyéhez csatolták. Az új egyesített vármegyéhez 1881 -ben Szepesből, Stósz, Sárosból pedig Tihanyt (Abaújújanyt) csatolták de ugyanakkor kilenc települést Abaújából, Zemplénhez csatoltak át. 1884 –ben került Borsodtól, Abaúj – Tornához Tornaszentjakab község de Zemplénhez újabb három település került át (Erdőhorvát, Komlóska, Regéczi – három – hutta) az újraegyesült vármegyétől. Innentől kezdve a vármegye változatlan formában működött tovább az első világháború végéig. 1918 december 29 –én a csehszlovák csapatok megszállták Kassát, majd a vármegye északi részét is, ahol birtokba vették a középületeket és hivatalokat, valamint új közigazgatást vezettek be. A vármegye két részre szakadt és a megye tisztviselőinek azon részét, akik nem működtek együtt a megszállókkal, kiutasították. Így érkeztek meg 1919 március 19 –én Szikszóra a kiutasított megyei hivatalnokok. Az 1919 június 13 –i Clemanceau – jegyzéket követően a magyar haderő július 4 –ig a csehszlovák július 6 – ig vonult vissza az általuk elfoglalt területekről. Az első határvonal hossza 829 km volt és kilenc megye teljesen, nyolc pedig részben – köztük Abaúj – Torna – került át a csehszlovákokhoz. A trianoni béke következtében a vármegye 3223 km² területéből, 1551 km² csatoltak el. A magyarországi vármegye új székhelye Szikszó lett és öt járásra oszlott, abaujszántóira, bódvaszilásira, encsire, göncire és szikszóira. Az új csehszlovák hatalom 1922 október 26 –án átszervezte a vármegyét Kassa székhellyel és a hat megye egyike lett, 1928 –tól pedig a pozsonyi tartományi hivatal igazgatása alá került. Magyarországon 1923 –ban, 25 új közigazgatási egységet szerveztek. A magyarországon 1924 –ben a járási szolgabírói kirendeltség Füzérradványban majd Pálházán működött. E kirendeltséget 1928 –tól hegyközi szolgabírói kirendeltségnek a bódvaszilási járást pedig az 1921 előtt használatos, tornai járásnak kezdték el nevezni. Ez az állapot 1938 november 2 –ig az első bécsi döntésig tartott, mikor is 1257 km² , csatoltak vissza Kassával együtt, 126 050 fővel. A visszatért területekkel újraegyesített vármegye központja Kassa lett hat járással, így az abaujszántóival, cserhátiával, göncivel, kassaival, szikszóival és a tornaival. 1939 március 6 –án a csehszlovák – magyar határmegállapító bizottság a lakosság kérését figyelembe véve, 1939 április 4 –től Magyarországhoz csatolta, Ájfalucska, Aranyida, Jászó, Jászómindszent, Rudnok községeket. A második világháború alatt, 1945 január 20 –án visszaállt a trianoni határ a magyarok egy részét pedig kitelepítették. Itthon Szikszó központtal, Abaújvármegye néven szervezték újjá a közigazgatást, öt járással, abaujszántóival (Szikszó), bódvaszilásival, encsivel, gönci – pálházaival és a szikszóival. Ez a helyzet állt fenn 1947 február 10 én a világháborút lezáró párizsi béke idején is. 1949 –ben a Minisztertanács, 4343/1949. sz. rendeletével létrehozta Borsod – Abaúj – Zemplén megyét és a rendelet, 1950 január 1-i életbelépésével a történelmi Torna és Abaúj – Torna vármegye története lezárult.

Irodalom :

www.1000ev.hu

Dénes György : A Bódvaszilási – medence 700 éves története. Miskolc, 1983., HOM.

Romsics Ignác : Magyarország története a XX. Században. Bp., 2001., Osiris

Abauj – Tornavármegye panaszirata a határmegállapító bizottsághoz. Szikszó, 1921., Magyarország Területi Épségének Védelmi Ligája

Magyar Katolikus Lexikon I. k., Bp., 1993.,

SZIT., 8 - 9.o.

Katolikus Lexikon I. k., Bp., 1931.,

Magyar Kultúra, 1.o.

B – A – Z megye történeti helységnévtára 1870 – 1983. Miskolc, 1983., B – A – Z Megyei Levéltár,

In.: B – A – Z megyei levéltári füzetek 16 – 18.

Kálniczky László: Magyarország „régí” földrajza. Miskolc, 1995., Miskolci Egyetem

Béres Gyula

Határok nélkül

Általános tájékoztató

a Schengeni térséghez történő csatlakozásról

Mi a Schengeni megállapodás?

A szakmai nyelvben a „Schengen”, illetve a „Schengeni megállapodás” kifejezés két nemzetközi egyezményre utal, amelyeket Schengenben, egy kis luxemburgi városban írtak alá 1985-ben. A városka neve így az egyezményben részt vevő tagállamok egymás közötti országhatárain (belső határok) az ellenőrzések feloldásának szinonimájává vált.

Mely országok részesei a megállapodásnak?

Jelenleg 13 EU-tagállam alkalmazza teljes körűen a schengeni joganyagot: Ausztria, Belgium, Dánia, Finnország, Franciaország, Németország, Olaszország, Görögország, Luxemburg, Hollandia, Portugália, Spanyolország, Svédország.

2007. decemberében a schengeni térség most 24 tagúra bővül. A régi schengeni tagállamokhoz – Ciprus kivételével – csatlakoznak a 2004-ben uniós taggá vált államok: Csehország, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Málta, Szlovákia, Szlovénia, **Magyarország**.

Mi következik belőle?

Schengen legkézzelfoghatóbb hatása az állampolgárokra az, hogy már nem kell felmutatniuk útlevelüket vagy személyazonosító igazolványukat a schengeni tagállamok közti határok átlépésekor.

Magyarország és Schengen

Minden olyan államnak, amely az Európai Unióhoz csatlakozik, kötelező csatlakoznia a „schengeni-övezet”hez”. Magyar-ország 2006-ban lezajlott schengeni értékelése igen pozitív eredménnyel zajlott, az új tagállamok közül egyedül hazánkban nem volt szükséges új értékelő látogatás megtétele, ezért a schengeni övezet teljes jogú tagjává válhat hazánk.

Mi változik 2007. december 21-jétől?

2007. december 21-jétől, semmilyen ellenőrzéssel nem találkozunk a szárazföldi határokon, amennyiben a fent említett államok valamelyikébe utazunk.

Egyszerűen továbbhajthatunk az úton és a határt nem csak az eddigi határátelőhelyeken lehet átlépni. A repülőterek esetében ez csak 2008. március végétől valósul meg, a nyári menetrendre való átállás időpontjában.

Kikre vonatkozik ez?

A határellenőrzés megszűnése mindenkire vonatkozik, azon személyekre is, akik nem EU állampolgárok. Ez abból az alapelvből ered, hogy a schengeni térségbe belépőket csak annak a tagállamnak kell ellenőrizni, amelynek a külső határan beutaznak.

Mikor van szükségünk továbbra is úti okmányra a határátlépéshez? Uniós államok közül csak azon tagállamokba

léphetünk be ellenőrzés nélkül, amelyek teljes körűen alkalmazzák a schengeni szabályokat.

Így nem utazhatunk be ellenőrzés nélkül továbbra sem: az Egyesült Királyságba és Írországba, mivel ott nem alkalmazzák a schengeni határellenőrzésre vonatkozó előírásokat; a 2004. május 1-jén EU-hoz csatlakozott országok közül egyelőre Ciprusra; Romániába és Bulgáriába, amíg azok schengeni taggá nem válnak.

A schengeni térség külső határain, azaz amennyiben nem schengeni államból utazunk a térség valamely államába, az EU állampolgárok is ellenőrzés alá esnek, be kell mutatni az érvényes úti okmányt.

A schengeni térségen belül is általános szabály, hogy **érvényes útlevél vagy személyi igazolvány akkor is mindig legyen nálunk, ha nincs a határon ellenőrzés**, mert a tagállamok a területükön bármikor igazoltathatnak.

Az EU tagállamok ellenőrző hatósággal nem kérdezhetik tőlünk a tartózkodás célját, anyagi fedezetének meglétét, továbbá azt, hogy meddig maradunk a másik tagállamban. Útlevelünket nem bélyegezhetik.

Ha ezzel ellentétes gyakorlatot tapasztalunk, akkor az ellenőrzést végző ország hatóságainál vagy Európai Bizottság Jogi Szolgálatánál tehetünk panaszt

Bobula Ida: A mi határunk

Midőn az Úr ez országot teremté,
Gránit-hegyekből vont köré határt.
Határt, amit el nem mozdíthat senki,
Falat, minek az emberkéz nem árt.

Egy ezredévig éltünk itt e földön,
Az istenkézből vont határ alatt,
Míg jött a béke és azok, kik győztek,
Nagybölcsen új határt alkottak.

Piros írónnal húzták Trianonban.
Az Isten nézi, mosolyog és vár -
Előbb-utóbb majd megmutatja nékik: -
Hogy az Övé az igazi határ

Ösztöndíj pályázat

Hidvégardó Községi Önkormányzat Képviselő-testülete Giák Tímea hidvégardói felsőoktatási hallgatót **BURSA Hungarica** ösztöndíjban részesíti.

Továbbá támogatja Baturin Richárd hidvégardói általános iskolás tanulót - sikeres felvétel esetén - az **Arany János Tehetséggondozó Programban** való részvételében

Betekintés a Képviselőtestület munkájába

Hidvégardó Községi Önkormányzat Képviselőtestülete a Krónika előző száma óta eltelt időszakban négy alkalommal ülésezett az alábbiak szerint:

2007. október 09. napján megtartott nyilvános ülés

Első napirend keretében az Edelényi kistérség munkaerőpiaci helyzetéről, ezen belül a Tornai mikrotérség illetve Hidvégardó község foglalkoztatási helyzetéről és a munkanélküliség alakulásáról szóló tájékoztatót tárgyalta a testület. Budai Sándor a Munkaügyi Központ Edelényi Kirendeltségének vezetője szóbeli kiegészítésében elmondta, hogy az Edelényi Kistérségben a munkanélküliség terén nincs igazán elmozdulás, az hogy Hidvégardóban valamivel kedvezőbb a helyzet elsősorban az Önkormányzat széleskörű közhasznú és közcélú foglalkoztatásának és a helyi üzemek létének köszönhető.

Ezt követően a villamos-ipari szolgáltatás tapasztalatairól, a jövőbeni fejlesztési és felújítási elképzelésekről Tokár Csaba az ÉMÁSZ képviselőjében terjesztett be beszámolót, kiemelve a Hidvégardóban elvégzett és ezután esedékes korszerűsítéseket.

Harmadik napirend keretében Lakatos József a TELECONT 2000 Kft. ügyvezetőjének előterjesztését tárgyalta a testület a kábeltévről. Az ügyvezető aki elmondta, hogy a teljes kábelhálózat felújítására lenne szükség ahhoz, hogy a minőségen javítani tudjanak. Ezt követően lehet szó műsorbővítésről is, melyhez igényfelmérést terveznek a lakosság körében. Mindez jelentős anyagi ráfordítással jár, amihez valamilyen formában támogatást kérnek az Önkormányzattól.

A testület ezután a CSER Komkra Kft. tájékoztatóját - az ivóvízellátás és a koncessziós üzemeltetés helyzetéről - tárgyalta, mely során Komjáti Miklós a Kft. képviselője a nyári vízellátási problémák megoldásával kapcsolatosan elmondta, hogy a körzetben megvizsgált források nem jelentenének megnyugtató megoldást, ezért a Jósvafő-Szín vezetékrendszer kellene Bódvaszilásig kibővíteni mintegy 6 km vezetékkel, erre pályázati úton lehetne pénzt szerezni.

Matusz Tamás polgármester hozzászólásában kiemelte: szükségesnek tartaná a hidvégardói víztorny felújítását is, mert az időszakos vízhiány kezelésére ez is megoldás lenne a településen.

A továbbiakban a Borsod-Torna-Gömör Leader helyi közösséghez, valamint a BOKIK önkormányzati szekciójához történő csatlakozásról döntött a testület.

Végezetül a polgármester javasolta az önkormányzat pénzügyi helyzetére való tekintettel a működésképtelen önkormányzatok támogatására pályázni, mert a fennálló 5,4 millió forintos forráshiány kezelése más módon nem oldható

meg. Az aktuális kérdések között a szociális földprogramra (a korábbiak szerinti) pályázat készítéséről, a Gömör-Tornai Fesztivál 2008-as programjához való csatlakozásról, az iskolai létszám és a jövőre induló első osztályosok nagyon alacsony (kb. 5 fős) létszám problémáiról, szabadtéri játékok elhelyezésének lehetőségeiről tájékoztatta a polgármester a testületet.

2007. október 30. napján megtartott nyilvános ülés

Először a képviselőtestület megtárgyalta és döntött a szociális földprogram 2008. évi működtetésére pályázat benyújtásáról, majd a könyvtár munkájáról és a mobilkönyvtári szolgáltatásba történő bekapcsolódásról szóló előterjesztés volt napirenden.

A polgármester elmondta, hogy a mozgókönyvtári szolgáltatáshoz való kapcsolódást anyagi érdekek motiválták, továbbra is szükség van a helyi könyvtárra együttműködve a mozgókönyvtárral.

A Sportegyesület munkájáról Boros László a Sportegyesület elnöke számolt be, aki tájékoztatta a testületet az egyesület nehéz anyagi helyzetéről: pályázati támogatással az idényt be tudják fejezni, de a jövő bizonytalan.

Matusz Tamás polgármester hozzászólásában kiemelte, hogy szinte egyetlen komolyabb támogatóval (önkormányzat) lehetetlen működtetni a sportegyesületet, hiszen az önkormányzat is jelentős működési forráshiánnyal küszködik. Ezért mindenképpen keresni kell további pénzügyi támogatókat a labdarúgó szakosztály működtetése érdekében.

Ezt követően a Képviselőtestület a 2007. I.-III. negyedéves gazdálkodásról szóló beszámolót fogadta el, majd a 2008. évi költségvetési koncepcióra tett javaslatot tárgyalta.

Sesavnyiczki István körjegyző úr szóbeli kiegészítésében rámutatott, hogy a jövő évi költségvetés legkritikusabb pontja az általános iskola helyzete, mivel 2008. szeptemberétől újabb jelentős tanulólétszám csökkenéssel (kb. 15 fő) kell számolni, melynek eredményeként már csak 90 fő körüli gyermek létszám várható.

A testület határozatával megállapította - a jövő évi költségvetés megalapozása érdekében - a lakbérek 20 %-kal, a gépi szolgáltatási díjak 5 %-kal, míg az étkeztetéshez kapcsolódó nyersanyagnormák 10-15 %-kal való felemelését a várhatóan magas infláció miatt. A testület döntése szerint a magánszemélyek kommunális adója és az iparüzési adó mértéke nem változik 2007-hez képest.

Az ülés befejező részében a polgármester a Virágos Magyarországért mozgalomban elnyert környezetvédelmi miniszteri különdíjról és az ezzel járó 1 millió forint összegű jutalomról, a hulladéklerakó rekultiváció pályázatáról és a szennyvíz-hálózat kiépítés pályázati lehetőségeiről tájékoztatta a testületet.

2007. november 20. napján megtartott, közmeghallgatással egybekötött testületi ülés

Az első napirend keretében a Képviselőtestület közmeghallgatást tartott, melynek során Matusz Tamás polgármester ismertette az önkormányzat elmúlt egy évi munkáját, eredményeit valamint a 2008. évi terveket és szólt a legutóbbi közmeghallgatáson felvetődött lakossági kezdeményezések sorsáról. Elsőként a 2007. év értékelése keretében szólt az Önkormányzat nehéz és bizonytalan pénzügyi helyzetéről, az iskola továbbműködtetésének problémaköréről, a településüzemeltetéséről és intézményfenntartásáról, a szociálpolitikai támogatás helyi rendszeréről, a foglalkoztatási helyzetről – benne a nagy

számú közcélú és közhasznú valamint közmunka programokról. A 2007. évben realizálódott felújításokat és fejlesztéseket is ismertette a következők szerint: Tornai út 105. sz. önkormányzati lakás nagy felújítása a szemben lévő üzemépület belső felújításával együtt, Cigány Községi ház kialakítása a Hunyadi úton, kábeltévé stúdió fejlesztése, Pappkúria külső felújításának és a park építésének befejezése, Volkswagen tehergépjármű beszerzése, Orvosi rendelő és lakás bővítése és nagy- felújítása, régi 4 tantermes iskola bővítése multimédiás szaktanteremmel és a régi szárny külső homlokzatfelújítása, az Árpád út 2. sz. alatti önkormányzati lakás kerítésének újjáépítése és a végében térköves parkoló kiépítése, hulladéklerakó rekultivációs tervének elkészítése és a szociális földprogram működtetésének további támogatása. Ezen programok megvalósításához kivétel nélkül minden esetben pályázati forrásokat sikerült szerezni, melynek éves nagyságrendje megközelítette a 80 millió forintot. Ez kiemelkedő eredmény, melyért köszönettel tartozunk a programokat támogató Regionális Fejlesztési Tanácsnak és személy szerint Gúr Nándor Országgyűlési Képviselőnek a közbenjárásért. Egyéb önként vállalt feladatok keretében ösztöndíjat biztosítottunk felsőfokú tanulmányait folytató két hallgatónak, lakásvásárlási támogatást adtunk helyi családoknak, a legjobb alsó- és felsőtagozatos tanulókat jutalmaztuk, a helyi Sportegyesület működését támogattuk és gazdag rendezvénykínálattal is szolgáltunk a helyi lakók kulturális és szórakozási igényeinek kielégítésére.

A 2008. évi tervek és elképzelések is ismertetésre kerültek, feltételezve, hogy ismét sikeresen tud az Önkormányzat kiírandó pályázatokon részt venni és ezáltal kellő támogatáshoz jutni. Ezek a következők: tájháznak ingatlan vásárlás, majd annak felújítása és berendezése, községháza akadálymentesítése, határmenti információs pont kialakítása, Gedeon-kúria külső felújítása, Árpád út 2. szám alatti lakás felújítása, szennyvízberuházás megkezdése és végezetül iskolabusz beszerzése, (ha ez utóbbira szükség lesz). Továbbá 2008-ban is szeretnénk gondoskodni a színvonalas település-üzemeltetésről, a közterületek rendjéről és tisztaságáról - sok más egyéb apróbb munka mellett.

Össességében mint ahogyan 2007-ben, úgy 2008-ban is célunk az általunk fenntartható intézményi struktúra működtetése és természetesen lehetőségeinkhez mérten a település fejlesztése és ez által szebb, kényelmesebb és otthonosabb körülmények biztosítása az itt lakók életkörülményeinek javítása érdekében.

A jelenlévők közül többen is felszólalással éltek: Tóth Pál gratulált az eddigi eredményekhez és javasolta többek között a HÍR TV csatorna bekötését a kábelhálózatba, turisztikai programok szervezésének lehetőségeit, a szociális segítő hálózat fejlesztését és a helyi sportegyesület fenntartását.

Meleg Attila református lelkipásztor megköszönte az önkormányzat eddigi segítségét az egyházközségnek, hangsúlyozta az ökumenikus alkalmak, szellemiség fontosságát.

Gergely László felszólalásában a mezőgazdasági szolgáltatások és a földbérletek díjával kapcsolatosan tett észrevételt és javasolta a polgárőrség újjászervezését a helyi lakosság élet- és vagyonvédelme érdekében.

Matusz Tamás polgármester részletesen válaszolt a felvetődött kérdésekre, melyeket az érintettek elfogadtak és ezzel a közmeghallgatás lezárult.

A testület ezt követően folytatta munkáját és határozott a kistérségi közmunkaprogramban való részvételről valamint jóváhagyta az Önkormányzat Esélyegyenlőségi programját.

Az ülés befejező részében szó volt még a HISTÓRIA-VÖLGY (Bódvavölgy) Turisztikai Fejlesztési programjáról, továbbá az év végére tervezett rendezvényekről.

2007. december 18. napján megtartott nyilvános ülés

Elsőként a Képviselőtestület az Edelényi Kistérség Többcélú Társulásának megállapodását, majd szervezeti és működési szabályzatának módosítását hagyta jóvá. Majd nem kiemelt építéshatósági birtokvédelmi és környezetvédelmi feladat ellátásra vonatkozó kiegészítő megállapodás hatályon kívül helyezését fogadta el. Döntött a Testület a 2007. évi pénzügyi terv módosításáról és a 2008. évi közületi vízdíj meghatározásáról, melynek összege 596 Ft/m³ + ÁFA lesz.

Az érdeklődők számára a Képviselőtestület üléséről készült jegyzőkönyvek a Polgármesteri Hivatalban munkaidőben megtekinthetők.

Értékmentő településfejlesztés a Felső-Bódvavölgyben

A Felső-Bódvavölgy LEADER (Közösségi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében) Akciócsoport települési önkormányzatai, magánszemélyei és civil szervezetei **négy intézkedési csoportban összesen 75 pályázatot** nyújtottak be, 85 millió forintos keretösszegre. A Galyasági Településszövetség a legnagyobb területi lefedettséggel rendelkező, vidékfejlesztéssel foglalkozó civil szervezet a térségben. Urbánné Pásztor Edina, a szövetség programmenedzsere tájékoztatása szerint: az a céljuk, hogy megőrizzék a térség építészeti és kulturális hagyományait, illetve, hogy megteremtsék a humánus értékrend környezeti feltételeit.

A LEADER-program keretében benyújtott pályázatok nagy része beruházás jellegű projekt, 85 százalékos támogatottsággal. **Az értékmentő településfejlesztési projekt** keretében három alintézkedést hirdettek meg. Az első a mintaporták kialakításának támogatása, erre magánszemélyek igényelhetek 1 millió forintot. Mivel a térségben számos építészeti érték található – amelyek mára sokat veszítettek eredeti fényükből -, hatalmas volt az érdeklődés az intézkedés iránt. Bár az elnyerhető összeg meglehetősen csekély, a felújítási munkálatoknak lendületet adott, hogy a támogatással számos épületnek legalább a külső arcukat rendbe hozhatják. A második alintézkedés a településmagok és faluközpontok rekonstrukcióját célozza meg, ami hosszú távon a turizmus fejlesztését is szolgálja. Az intézkedés harmadik területe a helyi hagyományörző szervezetek közösségi színtereinek kialakítása és felújítása. A környéken számos funkcióját veszített, elhagyott mezőgazdasági épület található, ezek felújításával úgynevezett közösségi helyszíneket kívánnak kialakítani.

A második intézkedéscsoport a **helyi adottságokra alapozott turisztikai szolgáltatásokat** szintén három alintézkedéssel kívánja megteremteni. Az Égervölgyi egykori úttörőtábor felújításával a gyermektáboroztatást kívánják újjáéleszteni. A tervek között helyi honismereti, életmód- és nyelvi táborok szervezése szerepel. Turisztikai fogadópontokat és pihenőhelyeket alakítanak ki, valamint létrehozják a derenki történelmi emlékparkot. A lengyel kisebbségi önkormányzattal együttműködve a derenki romfalut kulturált zárandokhellyé kívánják fejleszteni.

A harmadik intézkedési csoportot a **Rakaca-víztározó természeti és épített környezetének megóvása** érdekében, a negyedik intézkedést pedig **mintagyümölcsösök, gyógynövényes ligetek létrehozása** céljából nyújtották be. Az igényelhető összeg másfél millió forint, ebből az elhanyagolt gyümölcsösök újbóli termelésbe állítását, oltványok telepítését, valamint házi aszalók rekonstrukcióját szeretnék megoldani.

A beérkezett 75 pályázatból 53 nyertes, köztük önkormányzatok, magánszemélyek és a Galyasági Településszövetség. A 85 millió forintos keretösszegeből a szerződésekkel lefedett támogatási összeg 80530 ezer forint. A LEADER Akciócsoport folytatni kívánja a sikeresen megkezdett pályázati tevékenységét: a jövőben munkahelyteremtő projektekkel szeretnék növelni a térség helyben tartó képességét.

Változások a közoktatásban

A Nemzeti alaptanterv 2006-ban megindult felülvizsgálata lezárult és több olyan új elemmel is kiegészült ami a 2003. évben még nem, vagy nem olyan hangsúlyosan volt jelen. Az iskolai nevelés-oktatás alapvető céljai közé bekerült a kulcskompetenciák fejlesztése.

Mi tette ezt szükségessé? A társadalmi műveltségről alkotott közfelfogás, a gazdaság, a versenyképesség, a globalizáció kihívásai alakítják az iskolai műveltség tartalmát is.

A 2001. évi PISA kompetencia-mérése a magyar gyerekek nem az elvárás szerint teljesítettek. Az Európai Unió országaiban kulcskompetenciákként fogalmazták meg azokat a tudásokat, képességeket és attitűdöket amelyek birtoklása alkalmassá teszi az unió valamennyi tagját, hogy gyorsan tudjon alkalmazkodni a változásokhoz, majd aktív szerepet vállaljon a változások irányának és tartalmának a befolyásolásához. Ehhez az Európai Parlament 2005-ben ajánlást fogalmazott meg, mely az alábbiak szerint épült be Nemzeti alaptantervünkbe.

Kulcskompetenciák a NAT-ban:

1. Anyanyelvi kommunikáció,
2. Idegen nyelvi kommunikáció
3. Matematikai kompetencia,
4. Természettudományos kompetencia,
5. Digitális kompetencia,
6. A hatékony, önálló tanulás,
7. Szociális és állampolgári kompetencia,
8. Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia,
9. Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség.

A kulcskompetenciák fejlesztése a jövő fontos feladata, melyre minden tanulónak szüksége van személyes boldogulása érdekében. Mindegyik fontos a sikeres élethez.

Kiemelt fejlesztési feladataink: Énkép, önismeret, Hon-és népismeret, Európai azonosság-tudat-egyetemes kultúra, Gazdasági nevelés, Aktív állampolgárságra, Demokráciára nevelés, A tanulás tanítása, Környezettudatosságra nevelés, Testi és lelki egészség, Felkészülés a felnőttléti szerepeire.

A kulcskompetenciák megalapozását, megszilárdítását elsőtől hatodik évfolyamig kell végrehajtani. Az általános iskola 5. évfolyamán 2008. szeptember 1-jétől a rendelkezésre álló kötelező és nem kötelező tanítási időkeret 25-50 százalékát nem szakrendszerű oktatás keretei között kell felhasználni. Az

alapvető készségek, képességek fejlesztése így nem kötődik tantárgyhoz, bármilyen órakeretben megoldható. Az eredményes munkához azonban a tanár, diák, szülő tevékeny együttműködésére van szükség. A tét: gyermekeink jövője!

Boros Lászlóné ált. isk. igazgató

Karácsonyi megemlékezés

„A szeretet akkor él, ha minden nap igaz,
néhány szép pillanat az évekre nem vigasz.

Akit sokszor megbántottál,
talán ma megbocsát,
de ha elfújtad a gyertyát,
őrizd meg a fényt tovább”

(Berkes Gábor)

Az Arany János Általános Iskola nevelőtestülete és diáksága szeretettel vár minden kedves szülőt, nagyszülőt, valamint minden hidvégardóit hagyományos **karácsonyi ünnepségére**, mely **2007. december 21-én pénteken 11 órakor** kezdődik az iskola tornatermében.

Karácsonyra nyugalmat, szeretetet, békességet, az új évrre sikereket és jó egészséget kíván az iskola valamennyi dolgozója nevében: Boros Lászlóné ált.isk.igazgató

Gyerekszemmel...

Szeretem a decembert

A decembert azért imádom annyira, mert ilyenkor mindenki sok ajándékot kap a Mikulástól. Ebben a hónapban van a téli szünet és a karácsony, Jézus születésének ünnepe is. A gyerekek csodálatos szerepeket tanulnak és karácsonykor előadják. A Szilvesztert meg különösen szeretem, mert akkor anya és apa megengedik, hogy éjfélig fennmaradjunk. Az iskolában is jó vetélkedőket, díszítő versenyeket szerveznek. A legjobb a decemberben, hogy esik a hó, és nagyon jól csúszik rajta a szánkó.

Görcsös Gábor 3.osztály

A fenyő panasza

Én vagyok a fenyőfa.

Itt állok az erdőben és félek. Félek, mert december van. Ilyenkor az emberek pusztítják a fajtámat valami „karácsony” miatt. Innen már sok fát elvittek a piacra. De jaj, emberek jönnek! Reszketek! Közelednek a fejszéikkel és belém vágják. Ez nagyon fáj, sikítanék, ha tudnék. De már dülök is, és visznek egy szekéren. Egy idő után megállunk egy háznál, és az emberek metszenek engem. A szép gallyaim! Utána beállítanak egy szoba közepére. Odaszalad hozzám egy kisember. Egy „gyerek”, vagy mi a csoda. Tép, nyúz, de én megszurom tüleveimmel, és az elszalad bömbölve. Ekkor már tudtam a sorsom: állok itt egy darabig, aztán felvágják és eltűzelnek. Igen, ez vár rám. Már jött is egy asszony piros gömbökkel a kezében. Rám aggatta őket, és dicsért, hogy szép vagyok. De tudom, hogy nem igaz. Csak állok, állok, és közben világit rajtam valami hosszú fűzér. Este felhangzik egy kellemes muzsika, de a szép dallam, mintha a gyászenekem lenne. Ebbe beleborzongtam. A muzsika elhallgatott, és az emberek lefeküdtek. Én pedig csak elmélkedtem, hogy milyen jó volt az erdőben. Reggel lett. Állok, az emberek pedig közelednek. Leszedik a díszeket rólam, és kivisznek az udvarra és darabokra hasogatnak. Aztán beletettek egy nagy tüzes dobozba, ami melegítette őket. Ez lett a végem, nekem ártatlan fenyőnek.

Kondás Krisztina 6.osztály

Az idei Mikulás

A felnőttek minden évben valami meglepetéssel készülnek december hatodikán a gyerekeknek. Az idén egy szintársulatot hívtak meg a tornaterembe. Nagyon vártuk az előadást. Először bábszínház volt ördögökről és inasokról. Aztán eljött a Mikulás. Csomagokat hozott a zsákjában. Akkor aztán elővette a listáját. Izgatottan vártam mikor szólít engem. Amikor végzett elköszöntünk tőle. Nyolc óráig diszko is volt. Jól szórakoztunk az idei Mikulás estén is.

Kleiber Brigitta 3.osztály

Az első hóesés napja

Decemberben egy nagy örömnappal a hóesés napja. Előre sosem lehet tudni, hogy melyik napon bocsátja le a fehér takarót ez a december, melyik napon küld hatalmas hóesést a földre, a fákra, a háztetőkre. De akár a hónap elején esik le az első hó, akár a hónap végén, mindenképpen nagy öröm, nagy boldogság. Nem is tudom akkorára kitárni a kezem, hogy beleférjen ennek a hónapnak a sok-sok öröme és ajándéka. Nemhiába mondja azt a mondóka, hogy december „pihenő”. Régen a falusi emberek számára valóban az volt a december, mert ilyenkor pihenték ki az egész évi munka fáradalmát.

Varga Zita 6.osztály

Helyi hagyományok a decemberi ünnepkörben

András napja

András napja előtti estén az utcai ablakokat szemes terményekkel (búza, árpa) dobálták meg és „bort, búzát, békességet – jó termést” kívántak a gazdának.

Ha a gazda a köszöntést nem vette jó néven és „visszaszólt”, a köszöntők leszedték, átcserezték a kerítéskaput vagy patakmederbe dobták azt a sötétedés beálltával.

Luca napja

Luca napjától Vigíliáig egy 3 lábú fejszékert kellett elkészíteni úgy, hogy szög nem lehetett benne. Ezt a széket elvitték az éjfél szentmisére, ráálltak és meglátták, hogy ki a boszorkány a faluban.

Szokásban volt még az is, hogy az eladósorban lévő lányok kisszéket „loptak” a szomszédból és gombócot gyúrtak rajta. Ezek belsejébe cédulára felírt fiúneveket rejtettek. Kifőzték őket és találomra választottak belőle egyet. Amelyik fiúneve a gombócból előkerült az lesz a hagyomány szerint élete párja.

Szenteste az asztalnál

A karácsonyi asztalra aszalt gyümölcsöt volt szokás tenni, ezzel dekoráltak. Sok háznál került az asztalra alma is.

Szenteste az almát annyi cikkre vágták, ahányan voltak a családban és mindenki megevett egy cikket, mely az összetartozást, együtt maradásként jelképezte.

Karácsony ünnepén

Szent estén szokásban volt a *Kántálás*. Énekekkel köszöntötték a ház lakóit, akik cserébe aprópénzt, vagy kemencében sült tubukát (kelt tészta maradékából készült), héjában sült krumplit, diót, almát adtak a kántálóknak. Ha valaki diót adott az szerencsét, egészséget jelentett számukra.

A *Betlehemezés* Jézus születésének történetét bemutató egyházi eredetű népi játék. Szereplői általában pásztoroknak öltözve, házilag készített jászollal vagy betlehemi kistemplommal járnak házról házra. Régen idősebbek vettek részt benne. Településünkön ez még mindig egy élő

hagyomány, most fiatalok járnak a betlehemet „Szabad-e bejönni” köszöntéssel.

A karácsonyi ételek mágikus jelentősége a néphitben

Szinte minden karácsonyi ételnek volt mágikus jelentősége. A bab, a borsó, a mák a bőséget biztosította, a fokhagyma védte az egészséget, a rontás elhárítására diót használtak, a méz az egész életet édessé tette. Településünkön a "káposztalén" készült levesnek van hagyománya, mely nagyon egészséges, tisztító hatású.

Savanyított káposzta levét vízzel felengedjük, gyenge rántással, szárított szarvasgombával vagy füstölt kolbásszal ízesítjük. Főzhetünk bele tésztát is, legjobb a házi készítésű "szabó gallér".

December: az ajándékhajza hava

Bár első olvasásra a cím ünneprontónak tűnhet, ha jobban belegondolunk, mégis ez az igazság. Az adventi időszak – az ünnepre készülés, a lélek békéjének csendes keresése helyett – az ajándékhajszáról szól. Rohanunk, költekezünk, igyekszünk megfelelni a vélt, vagy valós elvárásoknak. Miről is szól manapság a karácsony előtti időszak?

Szeretet csomagolva

Öröm adni, öröm kapni – tartja a mondás az ajándékozásról. Azonban vannak, akik azt hiszik, minél drágább az ajándék, annál nagyobb a szeretet. Elég nagy a nyomás az embereken. Megváltoznak a viszonyok. Előterbe került, hogy mivel rendelkeznek, mit birtokolnak. Ez is ösztönözhet sokakat arra, hogy értékes ajándékokat vásároljanak. Úgy gondolják, ezzel maguknak és másoknak is bizonyítanak, azt hiszik, értékesebbé válnak ők maguk is. Sajnos manapság a személyes kapcsolatokra kevesebb az idő, és karácsonykor sokan ezt próbálják nagyobb értékű ajándékokkal kompenzálni.

Ez azonban még csak a „normális” eset, amikor az ajándékkal akarják kompenzálni a fogyasztói társadalmakra egyre inkább jellemző elidegenedést, amikor a közelgő karácsony, a sokat emlegetett szeretet ünnepe mégis elgondolkodtatja az embereket rövid időre. Van ennél rosszabb is. A kóros vásárlás. Akik hangulatzavarral, szorongással küzdenek, a vásárlás pedig pillanatnyilag oldja ezt, és örömet okoz.

Az ajándéknak azonban nem ez az igazi szerepe!

Az ajándék akkor jó, ha érezni, hogy annak az embernek szól, akinek adom. Kifejezi, hogy ismerem, tudom, mire vágyik. Nem feltétlen az értéke a lényeges. A jó ajándék nem sablonos, mint például egy drága parfüm – hanem személyre szóló. Akinek van hozzá tehetsége, akár saját kezűleg is készíthet meglepetést. Felnőttek is!

A túl nagy értékű ajándék kellemetlen helyzetbe is hozhatja a másikat, ha teszem azt, nem tudja hasonlóval viszonyozni

Egy jó tanács: ne feledjük, hogy a drága ajándék nem pótolja az érzelmeket, a szeretet nem vásárolható meg. Azt át kell élni. Különösen igaz ez karácsony estéjén.

Álláshirdetés

A Szlovákiai Újbódva Mezőgazdasági Szövetkezet állatgondozókat, illetve önjáró takarmánykeverő-kiosztó kocsit kezelőt keres a tornaújfalusi tehenészeti telepére. **Jelentkezni lehet a hidvégardói Önkormányzat hivatalában a Polgármesternél.** Az érdeklődőknek személyesen nyújtanak bővebb információt egy előre megbeszélte időpontban az új év elején.

Jótékony bacillussal a betegségek ellen

Kedves Olvasó!

Az immunológiai kutatások közelmúltban született jelentős felfedezése egy jótékony tejsavbaktérium, az LGG. Rendszeresen szedve az LGG képes csökkenteni egyes betegségek (pl. fertőző légúti betegségek, bélproblémák, bizonyos allergiás eredetű panaszok) kialakulásának esélyét, valamint gyorsítani ezek gyógyulását.

Az elmúlt évtizedek kutatásai feltárták, hogy vannak olyan baktériumfajták, amelyek a szervezetbe juttatva jótékony hatást fejtenek ki az egészségre.

Ezeket nevezik probiotikumoknak. A probiotikumok legtöbbet tanulmányozott fajtája az úgynevezett Lactobacillus GG, rövidítve LGG probiotikum, amelynek az egészségre gyakorolt jótékony hatását számos orvosi vizsgálat bizonyítja.

Az LGG alkalmazása sikeres módja az immunrendszer erősítésének, és így módon a fent említett betegségek megelőzésének is. Így egy kis odafigyeléssel a természet adta módon csökkenthetjük eme betegségek kialakulásának valószínűségét. Mivel az LGG a természetben előforduló jótékony hatású bacillus, ezért szedése során semmilyen mellékhatás nem várható.

Ugyancsak tudományos vizsgálatokkal igazolták, hogy az LGG probiotikum rendszeres szedése gyorsítja a felépülést egyes vírusos hasmenésekből, valamint elősegítheti az antibiotikum-kezelések során előforduló bélpanaszok, hasmenések rendeződését is. Az antibiotikumok köztudottan károsítják a bélflórát, ezért antibiotikum-kezelés mellett feltétlenül ajánlott probiotikum szedése, amely segít a károsodott bélflóra helyreállításában.

Egy további vizsgálat az LGG-nek egyes allergiás tünetekre gyakorolt kedvező hatását is kimutatta. A jótékony bacillus szedésével a tejérzékenység okozta ekcéma tüneteit sikerült két hónap alatt majdnem teljesen megszüntetni.

HOGYAN HAT AZ LGG ?

Az LGG a fent említett pozitív hatásokat kétféle mechanizmussal éri el. Egyrészt erősíti az immunrendszert: immunrendszerünk egyik fontos funkciója, hogy a betegségeket okozó vírusok és baktériumok ellen speciális antitesteket termel. Ezen antitestek feladata, hogy a véráramba kerülve, testünk minden részére eljuttatva elpusztítsák a kórokozókat. Az LGG fokozza az antitestek termelését, amelyek részt vesznek a kórokozók elpusztításában, ezáltal erősíti a szervezet védekezőképességét.

Másrészt a bélrendszerben többféle módon hat a káros baktériumok visszaszorítására:

- a bélfalra tapadva megakadályozza egyes betegségeket okozó baktériumok megtelepedését,
- eleszi a kórokozók táplálékának egy részét,
- olyan anyagokat termel, amelyek megakadályozzák a kórokozók növekedését.

Az LGG rendszeres alkalmazás mellett klinikailag bizonyítottan

előnyös hatású a légúti betegségek megelőzésében és szövődménykockázatuk csökkentésében. A jótékony LGG ugyancsak csökkenti az ornyálkahártyában levő kórokozó baktériumok számát. Hatásos a különféle vírusos és bakteriális eredetű, valamint antibiotikum-kezelés szövődményeként létrejövő bélproblémák kezelésében is.

Az LGG Magyarországon multivitamin-tabletta alkotórészeként érhető el. Ez a kombináció olyan szempontból kedvező, hogy a multivitamin- és ásványianyag-pótlás megszünteti az esetleges látens hiányokat, amelyek egyebek mellett az immunrendszer működését is károsíthatják, és így az LGG optimális tápláltsági környezetben fejtheti ki előnyös hatásait.

**Kívánok valamennyi Olvasónak jó egészséget!
BÉKÉS, MEGHITT ÜNNEPEKET !**

Mezei Ágnes gyógyszerész

Megszorítva

A tél beköszöntével borongóssá válik az idő, és bizony ez kihat ránk, emberekre is. Bár csak az időjárás megváltozása lenne a legfőbb oka az időnkénti borús hangulatunknak. A lakosságot már az elmúlt évi áfa-kulcs emelkedés is érzékenyen érintette, melyre rásegített ez évben a kedvezőtlen időjárás miatti termelékiesésből adódó élelmiszerár emelkedés. Nehéz megjósolni, hogy a következő időszakban egyes termékek és szolgáltatások mennyivel fognak még drágulni. Sok termelő ugyanis a magasabb energiaárak és a nem csökkenő munkabérek miatt is kénytelen lesz árat emelni. Az emelkedés a kenyér, a hús árát sem hagyta érintetlenül, az okok között elsősorban itt is az energiaár-emelést és a drágább alapanyagot említhetjük. A sorból nem marad ki természetesen az étkeztetés sem. Mindezek után joggal állíthatjuk, hogy amennyiben a nyersanyagköltség a régi szinten marad, élelmezésvezető legyen a talpán, aki az előírásoknak megfelelő étkezési adagokat a megfelelő mennyiségben és minőségben elő tudja állítani.

Sokan úgy vélik, hogy csak az élelmezésvezetőn múlik az, hogy a megfelelő színvonal, megfelelő mennyiségben maradjon akkor is, ha lecsökken a nyersanyagra fordítható keret. Nyilvánvaló, hogy bármennyire is ügyeskednek, ez nem így van!

Akik az íróasztalnál tervezgetett mintaétlapon mutatnak be 1-1 heti menüt, azoknak további feladatokat nem kell megoldaniuk, pl. közbeszerzés, munkaerő-problémák stb. Arról nem is beszélve, hogy az ételnek akkor is pontosan el kell készülnie, ha a szállító nem szerezte be határidőig a megrendelt árut, vagy valamelyik dolgozó váratlanul beteg lesz, és nem jelenik meg a munkahelyen.

Az étkezéshez szükséges nyersanyagokat eddig sem volt egyszerű előteremteni elfogadható áron, most viszont már szinte lehetetlen. Sajnos ismételt a „végén csattan az ostor”, azokon a gyerekeken, időseken, akiknek ez az egy lehetőségük van arra, hogy naponta megfelelő ételhez jussanak.

Tudjuk, hogy minden „kiigazítás” fájdalommal jár, de vannak olyan tevékenységek, szolgáltatások, melyekkel kíméletesebben kellene eljárni. Ezek közé méltán sorolható a közétkeztetés. Azzal is tisztában vagyunk, hogy mindenki a maga helyén, környezetében többet kell,

Egészségünkre!

Ha egészség van, minden van...

Magyarország nem csupán Európában, de az egész világon az első között van a daganatos és az érrendszeri megbetegedések gyakoriságát tekintve. A legújabb európai felmérések kedvezőbb kilátásokkal kecsegtetnek: ugyan az adatok szerint a tüdőrákosok túlélési esélye továbbra sem haladja meg a 13%-ot, a végbélrák (54%), a prosztatarák (76%) és a mellrák (79%) áldozatainak túlélési arányai egyre kedvezőbb képet mutatnak. A változás jelentős, részben a daganatok korai felismerésének, részben a kibővülő terápiás lehetőségeknek tudható be. Ezekkel azonban élnünk is kell: rendszeres szűrések nélkül könnyen kifuthatunk az időből.

Felelősek vagyunk a saját egészségünkért!

Szakítanunk kell azzal a szemlélettel, amely szerint orvoshoz akkor megyünk, ha betegek vagyunk, azaz ha tüneteink vannak. A civilizációs betegségekre jellemző, hogy a korai fázisban nem adnak jelentős tüneteket, azonban igen súlyos, akár halálhoz is vezető szövődeményeket, visszafordíthatatlan folyamatokat okoznak. A lehetséges kezeléseket és a betegség egész lefolyását meghatározza, hogy mikor derül fény a kóros elváltozásokra. Különösen igaz ez a daganatos betegségtípusokra, hiszen ott a kezdeti stádiumban felismert betegség esetén még lehetőség nyílik akár teljes gyógyulással is kecsegtető beavatkozásokra, míg a későn felismert daganatos megbetegedés nagyon sokszor a beteg korai halálához vezet.

A magas vérnyomással vagy cukorbetegséggel kapcsolatban is elmondhatjuk ugyanezt, hiszen náluk is komolyan befolyásolja a páciens életkilátásait és életminőségét az, hogy a betegség milyen stádiumában kezdték meg a gyógykezelést. Meg kell szoknunk, hogy a saját egészségünk érdekében aktív, kezdeményező szerepet vállalunk és bármilyen furcsán hangozzék is, keressük fel orvosunkat akkor is, ha olyan szerencsések vagyunk, hogy cseppet sem érezzük magunkat betegnek.

Az elmúlt évben járt Ön...?

Tüdőszűrésen: 63%, fogászati vizsgálaton: 35%, nőgyógyászati vagy urológiai vizsgálaton: 29%, EKG vizsgálaton: 27%, szemészeti vizsgálaton: 27%, hasi ultrahangvizsgálaton: 11%, csontritkulás szűrésen: 9%, egyéb szűrésen: 5%.

hogy tegyen. De vannak olyan rétegek, melyek életkoruk, szociális és/vagy mentális helyzetük miatt erre képtelenek.

Hidvérgárdó Községi Önkormányzata a helyi rendeletében az étkeztetés térítési díját igyekezett úgy szabályozni, hogy az az ellátást igénybe vevők jövedelméhez viszonyítottan ne legyen megterhelő, megfizethetetlen.

Scsavnyiczkiné Nagy Ildikó Élelmézésvezető

2007. október 1-jétől immár 24 órás kardiológiai-szívkatéteres ügyelet van a B-A-Z Megyei Kórház I. Belgyógyászat-Kardiológiai Osztályán. Két dolgot feltétlenül mindenkinek érdemes megjegyezni. Az egyik: minden, 15 percnél tovább tartó szegycsont mögötti, elsápadással, halálfélelemmel járó, bal karba sugárzó mellkasi fájdalom esetén haladéktalanul segítséget kell kérni. Az időtényező fontossága miatt kézenfekvőbb, ha a mentőket hívják azonnal. A másik: Borsod-Abaúj-Zemplén megye területéről a miskolci súlyponti kórház nevezett osztályának szívkatéteres laboratóriuma 2007. október 1-jétől már „megállás nélkül”, azaz minden nap minden órájában fogadja az akut szívinfarktusos betegeket, ahol a világon ma legelfogadottabb eljárást alkalmazzák: szívkoszorúér-festést követő ballonkatéteres tágitást és az annak köszönhető eredmény fenntartását szolgáló stent-beültetést. Nem árt tudni: a szív- és érrendszeri betegségek több áldozatot szednek Magyarországon, mint valamennyi más betegség, baleset és halálok összesen. A beteg maga későn fordul orvoshoz, mentőhöz (még orvosok is haltak már meg emiatt).

Mikulás

Püspökből kedvenc

Világszerte jó néhány országban minden év december 6-át izgatottan várják a gyermekek.

Az ünnep elnevezése Szent Miklósról vezethető vissza, akit a gyerekek védőszentjeként tisztelnek. A IV. században élő Miklós a kis-ázsiai Myra püspöke volt, aki Krisztus követőjeként a 325-ös niceai zsinaton is részt vett. Szent Miklós a középkorban nagy népszerűségnek örvendett. A püspökről számtalan történet született. Például megmentette Myra lakóit az éhhaláltól, és visszaszerezte a kalózok által elrabolt gyerekeket is. Egy éjjel három szegény lány ablakába három zacskó aranyat tett, hogy megszabadítsa őket a szegénységtől, ezáltal tisztességesen férjhez mehessenek. Innen ered az a szokás, hogy a gyerekek kitisztított cipőjüket az ablakba állítják ajándék reményében. A december 6-i egyházi ünnep az évszázadok folyamán a gyermekek ünnepévé vált.

A Mikulás-nap szokásai a polgárság megjelenésével alakultak ki. A pogány babonákat, a népi játékokat átmentve, a diákok aprószentek napi püspökválasztásának szokásaival ötvözve alakult ki a hazai úgynevezett Mikulás-járás. E rituálé szerint láncos, olykor szalmába burkolt Mikulás és a vele lévő ördög ijesztgette az utcán a kisgyermeket. A kavargó menet a tél

örömeit köszöntő felvonulássá változott, a fiatalság találkozásának alkalmává.

Az általunk oly jól ismert "szabvány" Mikulás megalkotása a Coca-Cola cég nevéhez fűződik. A fehér szörmegalléros piros kabátot, nadrágot, bojtos sapkát viselő Télapó 1931-ben egy téli üdítőital reklámkampányában bukkant fel. Vele szemben a tradicionális Mikulás hosszú köpenyt, valamint fején süveget visel, kezében pedig pásztorbotot tart.

Kábel-TV tájékoztató!

Tájékoztatjuk Tisztelt Előfizetőinket, hogy a kábel tv csatorna kiosztása 2008-tól a lakossági igények kielégítése érdekében 2 új csatorna (Sport 2, MGM) beindítása miatt változik, valamint a KSH által közzétett idei évre vonatkozó infláció mértékének, a programokért fizetendő szerzői jogdíjak és műsordíjak emelkedésének figyelembevételével **2008. január 1-től** az előfizetői díjak a következőképpen alakulnak:

Alapsomag(összes műsor) 17 csatorna: 1.290,- Ft/hó

Tájékoztatjuk továbbá a Tisztelt Előfizetőket, hogy a gyakori hálózati meghibásodások miatt - a Telecont 2000 Kft. beruházásában - 2008. elején folytatódik és év végéig be is fejeződik a hálózat újjáépítése (a leggyakrabban meghibásodott szakaszokkal kezdve a cserét.) Ezzel párhuzamosan a központ is új fejállomást kap és a nézhető műsorok száma 20-22-re bővül és 2-3 főle csomag közül lehet majd választani az előfizetőknek a csatornaszámtól függő differenciált (kedvező) havidíjak mellett.

Kérünk továbbá mindenkit, hogy az esetleges meghibásodások, vagy vételkimaradások esetén társaságunkat értesíteni szíveskedjenek a hibabejelentések és hibaelhárítások pontos kezelhetősége érdekében!

Hibabejelentő: 40/200-486 (kék szám, csak T-Com-os telefonról hívható), hétfélig ügyelet, üzenetrögzítő: 46/401-746, mobil: 20/982-6865

Telecont 2000 Kft

Ardói Születi Kulturális Fesztivál

A régmúlt időkben főként a bortemrő vidékek településeinek nosztalgikus - a régi hagyományokat folytató - születi mulatságokat tartottak a szőlőszüretet követően. Ilyenkor százasok ezrek hömpölyögtek az utcán, felvonult a lakosság apraja-nagyja, beöltözve a régmúlt idők hangulatának megfelelően. Képviseletük magukat az egykori „szakmák” képviselői. A falun végigvonulva tollat szórtak, szekereken invitáltak a szőlőbetakarítás munkáit. Az egész falu kíváncsi volt a kisbíróra, a szőlő- és borsáfárokra, csőszökre, a drótostóra és az ószeresre. A felvonulást a kerekeken forgó és más, a településre jellemző eszközök és tipikus járművek zárták. A menet néha-néha megállt, hogy élőképekkel szórakoztassa a vendégsereget.

A Hidvégardói Születi Napot annak idején 1999. évben hagyományteremtő szándékkal kezdtük szervezni a modernkor diktálta igényekhez igazodóan - miután termőre kezdtek fordulni a Nyerges-dűlőben kialakított szőlőparcellák tőkéi, kordonjai.

2007. szeptember 29-én (szombaton) immáron kilencedik alkalommal szerveztük meg a Hidvégardói Születi Kulturális Fesztivált, mely egész napos programlehetőséget kínált a kikapcsolódni és szórakozni vágyóknak. Jöttek vendégek a

szomszédos falvakból határon innen és túlról. A településről elszármazottak is hazalátogattak a fesztiválra és a helyi lakosság köréből is szép számmal képviseletük magukat. Az időjárás kegyes volt a rendezőkhöz, hiszen a nap folyamán gyönyörű, napsütéses idő fogadta a rendezvényre érkezőket.

A délelőtti folyamán az érdeklődőket madárijesztő-készítő verseny, a gyerekeket játszóház: üvegfestés, délután pedig csúszdázási lehetőség várta a Kastélykertben.

A délutáni program Születi felvonulással kezdődött a Tornai úton, melyet kultúracsoporthoz bemutatja színesített. A Gedeon-kúriába érve László János időszi fotó-kiállításának megnyitójára került sor „Felülről látatom Hazámat” címmel.

A kulturális bemutató 15.00 órától vette kezdetét a Gedeon-kastély szabadtéri színpadán. Felléptek: a helyi óvodás- és iskolás gyermekek, a bódvaszilasi iskolások mazzorettcsoporthoz, a makranczi „Cserepszín” énekkórus, a debreci „Tűzikék” művészeti csoport, a szögligeti Népdalkör, a „Menyhért Táncstúdió” - akik elegáns standard, modern és vérszedítő latin amerikai táncokat adtak elő. A rendezvény sztárvendége: a Cozombolis együttes volt. A fesztivál zárkőrű ballal ért véget.

Bízunk benne, hogy mind a szereplők, mind pedig a rendezvényre ellátogatók egy újabb élmmennyel gazdagodtak.

Anyakönyvi hírek

(a Krónika előző száma óta eltelt időszakból)

Születés:

László Máriának és Berki Zsoltnak **Zsolt**,
Hubi Mónikának és Bigus Ferencnek **Bernadett**
nevű gyermeke született

Házasságkötés: nem volt

Elhalálozás: Gyenes Jánosné

Adószámok lesznek az őstermelők

2008. január 15-ig adószámot kell kérnie minden olyan őstermelőnek, aki piacon vagy háznál akarja eladni áruját, vagy - ha felvásárlónak értékesít és igényt tart a kompenzációs felárra.

Az 1996 óta működő őstermelő rendszerben a zöld betűs, fehér igazolvány érvényességét évente meg kell újítani. Ekkor az illetékes falugazdásztól egy, a tárgyévre érvényes értékesítési betélapot is kap az őstermelő. Jövőre annyiban változik a rendszer, hogy a kedvezmények igénybevételenek feltétele az, hogy az őstermelő adószámmal rendelkezzen. Ezt pedig célszerű minél előbb, de legkésőbb 2008. január 15-ig az APEH-től kérvényezni a 07T101 jelű űrlapon. A határidőt azoknak kell feltétlenül tartaniuk, akik alanyi adómentességet akarnak választani 2008-ra.

Az APEH-nál elmondták, minden olyan őstermelőnek szüksége lesz adószámra, aki közvetlenül (piacon vagy háznál) kívánja eladni portékáját. Nekik ugyanis az ilyen értékesítés után nyugtát vagy számlát kell kibocsátaniuk, amelyen szerepelnie kell az adószámuknak is.

Azt büntetni fogja az APEH, ha az üzletszerűen termelő és értékesítő őstermelő számla nélkül ad pl.: el két kiló krumplit a piacon.

Az östermelők választhatnak, hogy alanyi adómentesek lesznek (nem számítanak fel áfát, és beszerzéseik után sem igénylik azt vissza), vagy áfaalanyokká válnak. Előbbi jóval kisebb adminisztrációs teherrel jár.

**Hidvégardó Községi Önkormányzat
kölsönös megállapodás alapján
INGYENES HASZNÁLATRA ÁTADJA**

**ÖSSZKOMFORTOS ÜZEMÉPÜLETÉT
(FELÚJÍTOTT BÉRLAKÁSSAL EGYÜTT)
MUNKAHELYTEREMTÉS CÉLJÁRA**

**A felújított 320 m² –es komplett
épületben a termelés szinte azonnal
beindítható, melyhez a
munkahelyteremtő állami támogatások
igényelhetők. Az épület hasznosítása
felől érdeklődni lehet Matusz Tamás
polgármesternél**

Kulcs a biztonsághoz

Jó tanácsok vagyunk védelme érdekében

Azt talán nem kell bizonygatni, hogy személyünket és értékeinket ma kevésbé érezzük biztonságban, mint néhány éve, ezért egyre nagyobb figyelemmel fordulunk az önvédelem eszköztára felé. Ebben próbál az olvasók, a helyi lakosok segítségére lenni saját eszközeivel a Krónika kiadványa is: sorozatot közöltünk Hasznos tudnivalók a közbiztonságról címmel, Rendőrségi hirdetményt tettünk közzé, legutóbbi számunkban megjelent cikkünk (Házalókkal vigyázzunk) pedig konkrét példán illusztrálva adott tanácsokat, „intelmeket” a házalókkal való bánásmódhoz.

Most egy kicsit más szemszögből- a vagyonvédelem oldaláról - közelítve próbálunk tanácsokat adni ahhoz, hogy mit tehetnek annak érdekében, hogy nagyobb legyen a biztonságuk, de mindenek előtt a biztonságérzetük.

A vagyonvédelem három fő iránya ismeretes, egyik a mechanikai, másik az elektronikai eszközök alkalmazása, valamint a személyvédelem.

Ahhoz, hogy mérlegelni tudjuk milyen is valójában lakásunk mechanikai védelme érdemes abból az irányból közelíteni, hogy mi mint tulajdonosok **milyen nehézségek árán tudnánk** házukba (lakásunkba) **bemenni** olyan esetben, amikor

beletörött a zárba a kulcs, vagy ehhez hasonló eset történt. Ha mi könnyen behatolunk a lakásba, azt egy idegen is megteheti. Ezért elsősorban a bejárati ajtót vizsgáljuk meg, mennyire áll ellen az esetleges támadásnak. Kritikus pont lehet az ajtólap, a gyenge szilárdságú ajtók erősebb nyomással beszakíthatók, berúghatók. Jó megoldás, ha az ajtólap belső oldalára acéllemezt hegesztenek, célszerű ezzel együtt az ajtópántokat is megerősíteni (pl: hegesztéssel, átmenő kapupántcsavarral) illetve kiemelés gátló csapokat felszerelni.

Nem mindegy az sem, hogy milyen a zárszerkezet, mennyire biztonságos, sajnos ez amellett, hogy legtöbbször az ajtóval együtt adott, anyagi kérdés is.

Manapság mindennél, így a biztonságtechnikai elemeknél is igaz, hogy a **minőséget meg kell fizetni**.

Az **ablakok támadása** családi házakban különösen gyakori. Bármely típusú ablakon nagyon könnyű kinyitni az eredetileg rászerezelt zárat, ha nem gondoskodunk mechanikai zárszerkezet felszereléséről.

Rácsot kell szerelni az ablakra! A rács általában bezártság érzését kelti, ezért sokan idegenkednek e megoldástól, csak hogy a rács lehet a környezetbe illő kialakítású is, vagy ollós rács, amely elhúzható. Mit sem ér azonban a vastag rács, ha nincs jól rögzítve: helytelen fakeretre felfogatni fűcsavarral.

Végül egy hagyományos őrző-védő riasztóról kell még szót ejtenünk, amit a betörők többsége még ma is komoly akadályként emleget: a **kutya**.

A házőrző kutya feladata civilizált vidéken nem az, hogy elfogja, vagy megharapja a behatoló embert, hanem az, hogy jelezzon. A kutya minden látogatót jelez, de másképpen ugat az idegenre, másképpen a családra és a barátokra.

Fontos, hogy olyan fajta kutyát válasszunk, amely házőrzésre alkalmas.

Novák Ferenc verse

(Bodolló, Kelet-Szlovákia, Kassa-vidék)

Verseimet, nem írom csak, önmagamnak

Verseimet, nem írom, csak önmagamnak
De ki, magyarnak, született
Maradjon, magyarnak,
És ha egy ezredévi bajban
Űzött, vad voltam
Szívem, csak magyarságomért, dobban.

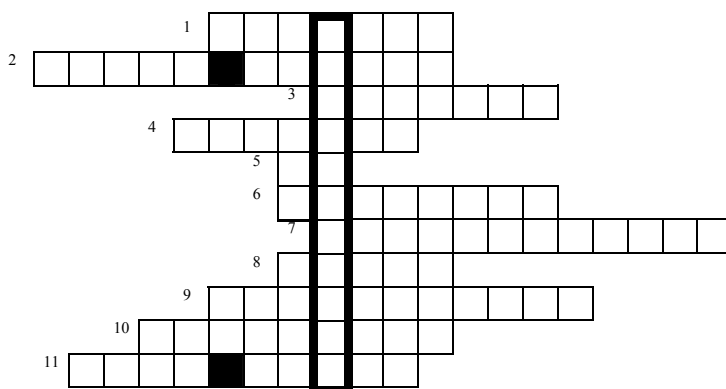
Nagy, Magyarország
Múltunkban, emléked
Hová lett, nagyságod
Egykori, szépséged.
Régi nagy, csatákban
Hulltak, bátor ősapáink
Mivé lett a nemzet
Mivé, az árváink.

De, eljön, majd az idő
Lehet nemsokára

Hogy, feláll a nemzet
Régi, nagyságára.

Keresztrejtvény gyerekeknek

Megfejtés: A karácsony egyik jellegzetessége.

- 1., Hogyan nevezzük még Jézus Krisztust?
- 2., Jézus apja.
- 3., Tömjénen és mirhán kívül mit vittek még a bölcsek?
- 4., Mi vezette a bölcseket a gyermek Jézushoz?
- 5., Akkor szép a karácsony, ha ez esik. (rövid mgh-val)
- 6., Kik jelentették a jó hírt a pásztoroknak?
- 7., A karácsonyfa egyik tartozéka, éke.
- 8., Betlehem városa melyik tartományban volt található?
- 9., Honnan jöttek a bölcsek?
- 10., Kik voltak a mezőn a kis Jézus születésekor?
- 11., Jézus édesanyja.

A megfejtést 2008. január 4-én pénteken 12⁰⁰ óráig lehet leadni a Polgármesteri Hivatalban e célra elhelyezett urnában.

Sportélet

Sportegyesületünk a lap legutóbbi megjelenése óta a bajnokságban a mellékelt táblázatban feltüntetett eredményeket érte el. Ezek az eredmények hűen tükrözik a csapat képességeit. Úgy gondolom, hogy a játékosok a pályán mindent megtettek annak érdekében, hogy visszahódítsák a nézőket, és ezáltal támogatókat sikerüljön szerezni. Ez sajnos eddig még nem látszik, hiszen támogatóink / Önkormányzat, Tóth Csaba, Spisák Györgyné / névsora egyetlen névvel sem bővült! Ismétlem magamat akkor, amikor azt mondom, hogy nehéz anyagi körülmények között kell biztosítani a csapat működését. A pályázaton nyert összeg –amit két részletben kapunk majd meg- a pályázott összeg harmada, ami még arra sem lesz elég, hogy az utolsó 4 idegenbeli mérkőzés útiköltségét fedezze !! Ehhez jön még hozzá a

magánszemélyektől személyesen kért kölcsön visszafizetése, ami szintén nem elhanyagolható összeg. Több labdarúgónk sportcipő vásárlásának /Alapszabályzat szerinti/ támogatását sem tudjuk kifizetni. Az anyagiakat félretéve szeretném még az olvasók tudomására hozni, hogy december 1-én az ifjúsági csapat saját költségén részt vett Kazincbarcikán a Szövetség rendezésében lebonyolított utánpótlás teremlabdarúgó tornán, ahol imponáló játékkal 53-5-ös gólkülönbséggel az első helyen végzett. A gólkirályi címet Lóczi Zoltán, a legjobb játékos címet Boros László érdemelte ki.

Ehhez és az őszi teljesítményhez gratulálok minden játékosnak!

Végezetül szeretném megköszönni a támogatók egész éves önzetlen segítségét, a nézők biztatását, valamint a játékosok hozzáállását, akik megértik szűkös anyagi helyzetünket, és ennek ellenére sokszor erőn felül teljesítettek!

A cikk olvasóinak Kellemes karácsonyi ünnepeket és Boldog Új Évet kíván Boros László SE elnök

A BAJNOKSÁG ÁLLÁSA

Felnőtt (helyezés)	játszott mérkőzés	Pont
1. Szendrő	14	37
2. Dédestapolcsány	14	29
3. Nekézseny	14	29
4. Sajókaza	14	27
5. Meszes	14	23
6. Hidvégardó	14	23
7. Tardona	14	21
8. Perkupa	14	20
9. Bánhorváti	13	18
10. Alsószuha	14	17
11. Rudabánya	13	15
12. Nagybarca	13	14
13. Felsőnyárad	13	9*
14. Kurityán	14	8
15. Felsőkelecsény	14	0

* 1 büntetőpont levonva

Utánpótlás (helyezés)	játszott mérkőzés	Pont
1. Felsőkelecsény	14	34
2. Alsószuha	14	32
3. Bánhorváti	13	26
4. Szendrő	14	25
5. Rudabánya	13	25
6. Nagybarca	13	24
7. Meszes	14	24
8. Nekézseny	14	22
9. Perkupa	14	20*
10. Dédestapolcsány	14	17
11. Sajókaza	14	17
12. Hidvégardó	14	15
13,14,15. stb...		

* 1 büntetőpont levonva

AZ EDELENYI KÖRZETI LABDARÚGÓ SZÖVETSÉG ŐSZI SZEZONJÁNAK EREDMÉNYE 2007. ÉVBEN

	Dátum	nap	Mérkőzés	Hejszín	FELNŐTT		IFI		
					Eredmény	Pont	Eredmény	Pont	
1.	08.15.	17 ⁰⁰ ó.	szombat	Rudabánya-Hidvégardó	Idegen	3 - 1	0	4 - 1	0

2.	08.25.	17 ⁰⁰ ó.	szombat	Hidvégardó-Sajókaza	Itthon	1 - 1	1	1 - 0	3
3.	09.01.	16 ⁰⁰ ó.	szombat	Kurityán-Hidvégardó	Idegen	3 - 2	0	0 - 0	1
4.	09.08.	16 ⁰⁰ ó.	szombat	Hidvégardó-Szendrő	Itthon	2 - 2	1	0 - 0	1
5.	09.15.	16 ⁰⁰ ó.	szombat	Felsőkelecsény-Hidvégardó	Idegen	1 - 10	3	3 - 0	0
6.	09.22.	16 ⁰⁰ ó.	szombat	Hidvégardó-Nagybarca	Itthon	7 - 1	3	4 - 1	3
7.	09.29.	16 ⁰⁰ ó.	szombat	Felsőnyárád-Hidvégardó	Idegen	2 - 2	1	4 - 3	0
8.	10.06.	15 ⁰⁰ ó.	szombat	Hidvégardó-Perkupa	Itthon	2 - 2	1	0 - 2	0
9.	10.14.	15 ⁰⁰ ó.	vasárna	Bánhorváti-Hidvégardó	Idegen	2 - 4	3	3 - 1	0
10.	10.20.	14 ⁰⁰ ó.	szombat	Hidvégardó-Dédestapolcsány	Itthon	1 - 2	0	1 - 1	1
11.	11.04.	13 ⁰⁰ ó.	vasárna	Tardona-Hidvégardó	Idegen	1 - 5	3	3 - 0	0
12.	11.10.	13 ⁰⁰ ó.	szombat	Hidvégardó-Nekézseny	Itthon	4 - 1	3	1 - 3	0
13.	11.17.	13 ⁰⁰ ó.	szombat	Meszes-Hidvégardó	Idegen	4 - 4	1	5 - 0	0
14.	11.24.	13 ⁰⁰ ó.	szombat	Hidvégardó-Alsószuha	Itthon	3 - 0	3	1 - 0	3

Hidvégardói Krónika

Időszakos közéleti újság. Felelős kiadó: Hidvégardó Polgármesteri Hivatala. e-mail: telenet@t-online.hu
 Megjelenik Hidvégardó községben az Önkormányzat támogatásával (3768 Hidvégardó, Tornai út 106. Tel./fax: 06-48/450-001)
 Főszerkesztő: Kovács Lászlóné. A szerkesztésben közreműködött: Derján Józsefné, Viszóczy László és Matusz Tamás
 A nyomtatást készítette: a TELEHÁZ Hidvégardó, Tornai út 54. Készült 400 példányban.